

Η πρόληψη των οδικών ατυχημάτων που προκαλούνται με συμμετοχή των βαρέων φορτηγών οχημάτων ⁽¹⁾

Η οδική ασφάλεια αποτελεί προτεραιότητα της πολιτικής μεταφορών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Παρά τον επιμερισμό των αρμοδιοτήτων μεταξύ των δημόσιων αρχών, των επιχειρήσεων και του ευρύτερου κοινού, οι επιχειρήσεις και οι εργαζόμενοι στον κλάδο των μεταφορών καλούνται να αναλάβουν ηγετικό ρόλο. Στο παρόν δελτίο με τα πραγματικά στοιχεία σκιαγραφούνται ορισμένες βασικές αρχές των καλών πρακτικών που έχουν θεμελιώδη σημασία για τον τομέα των οδικών μεταφορών.

Οι επιτυχημένες επιχειρήσεις ενσωματώνουν την οδική ασφάλεια στην ποιοτική πολιτική τους

Κάθε χρόνο περίπου 800 οδηγοί βαρέων οχημάτων σκοτώνονται σε τροχαία ατυχήματα στην Ευρωπαϊκή Ένωση, με αποτέλεσμα το επάγγελμα αυτό να είναι επικίνδυνο ⁽²⁾. Όλοι οι εργαζόμενοι, συμπεριλαμβανομένων των ατόμων που απασχολούνται στις οδικές μεταφορές, έχουν το δικαίωμα να εργάζονται υπό ασφαλείς και υγιείς συνθήκες.

Τα ατυχήματα αντανακλώνονται στο εταιρικό κόστος: συνέπεια της υιοθέτησης από τις επιχειρήσεις της πολιτικής οδικής ασφαλείας είναι η εν γένει μείωση του λειτουργικού τους κόστους. Εξάλλου, τα οδικά ατυχήματα που γίνονται με συμμετοχή βαρέων φορτηγών οχημάτων ζημιώνουν την εικόνα των οδικών μεταφορών και την αποδοχή τους από το κοινό.

Εκείνο που απαιτείται για όλους τους προαναφερόμενους λόγους είναι οι επιχειρήσεις οδικών μεταφορών να αναλάβουν τη ρητή δέσμευση να μειώσουν τους κινδύνους για τους οδηγούς τους.

Πτυχές ασφαλείας του μεταφορικού έργου

Η ευρωπαϊκή προσέγγιση στα θέματα της επαγγελματικής ασφαλείας και υγείας συνεπάγεται την αξιολόγηση των κινδύνων και τη λήψη προληπτικών μέτρων, που δίνουν προτεραιότητα στην εξάλειψη των κινδύνων στην πηγή τους. Η εφαρμογή αυτών των βασικών αρχών πρέπει να οδηγήσει στην υλοποίηση του προληπτικού προγράμματος οδικής ασφαλείας και υγείας που συμπεριλαμβάνει τα οχήματα και τον εξοπλισμό τους, αλλά και τον προγραμματισμό του μεταφορικού έργου και το προσωπικό. Δημιουργήστε το σχετικό μητρώο στο οποίο θα καταχωρείται κάθε περιστατικό. Αυτό τα μητρώα μπορεί να αναλυθούν, αποτελώντας μέρος της διαδικασίας αξιολόγησης των κινδύνων που θα βοηθήσει να εντοπιστούν τα καλύτερα δυνατά μέτρα που πρέπει να ληφθούν.

Στο **προληπτικό πρόγραμμα** πρέπει ιδίως να προβλέπονται τα εξής:

- ο διορισμός από την εταιρεία του εντεταλμένου υπαλλήλου για τα θέματα ασφαλείας
- οι διαβουλεύσεις με το προσωπικό και το σύστημα εσωτερικής επικοινωνίας, που αποτελεί το δίαυλο για το προσωπικό μέσω του οποίου προωθούνται οι παρατηρήσεις και οι υποδείξεις
- η ιδιαίτερη κατάρτιση του προσωπικού και ιδίως των οδηγών
- οι ρυθμίσεις με τις οποίες θα διασφαλίζεται ότι λαμβάνονται υπόψη οι επιδόσεις οδικής ασφαλείας των μεμονωμένων προσωπών
- η συντήρηση των φορτηγών και του εξοπλισμού τους
- η ευθυγράμμιση με τη νομοθεσία οδικής κυκλοφορίας και τους κώδικες κυκλοφορίας στους αυτοκινητοδρόμους συμπεριλαμβανομένων των απαιτούμενων όρων για τους ταχογράφους και τα ωράρια οδήγησης.

Στις ρυθμίσεις των ειδικών οδηγών και κανονισμών οδικών μεταφορών εντάσσονται τα μέτρα για τη ρύθμιση του χρόνου οδήγησης, τον εξοπλισμό καταγραφής, την επιθεώρηση των οχημάτων και τις άδειες οδήγησης.

Πτυχές ασφαλείας των επιχειρηματικών σχέσεων

Για τις επιχειρήσεις υπάρχει επίσης η δυνατότητα να εκμεταλλευθούν την ασφάλεια κατά την εξάσκηση των επιχειρηματικών τους δραστηριοτήτων, για παράδειγμα:

- μπορούν να εξασφαλίζουν ότι οι πελάτες έχουν υπόψη τους τις δεσμεύσεις που έχουν αναλάβει στα θέματα της οδικής ασφαλείας και να τους ενημερώνουν να δείξουν μεγαλύτερο ενδιαφέρον για τα θέματα της οδικής ασφαλείας. Πρέπει να αποφεύγουν να προβαίνουν σε οποιεσδήποτε παραχωρήσεις οι οποίες ενδέχεται να επηρεάσουν αντίθετα την οδική ασφάλεια, όπως για παράδειγμα μεταβολές των ωραρίων οδήγησης και του χρόνου αναμονής ή συμφωνίες για την υπερφόρτωση των οχημάτων τους
- μπορούν να εντάξουν τις διαδικασίες που εφαρμόζουν στα θέματα οδικής ασφαλείας σε άλλους τομείς επιχειρηματικών δραστηριοτήτων, όπως η πιστοποίηση της ποιότητας, η προώθηση της εμπορίας και η αποκόμιση εμπορικών πλεονεκτημάτων από τις δραστηριότητες αυτές.

Σύναψη συνεταιρικών δεσμών με τις τοπικές αρχές

Οι μεταφορικές επιχειρήσεις μπορεί να αποδείξουν την πείρα τους θεσπίζοντας πρότυπα για το προσωπικό τους και ενθαρρύνοντας τα μέτρα

βελτίωσης των συνθηκών οδικής ασφαλείας στην περιοχή όπου έχει την έδρα της η επιχείρηση:

- έχουν τη δυνατότητα να συνεργάζονται με τις τοπικές αρχές για να επέλθουν βελτιώσεις ή να εγκριθεί το πρόγραμμα ασφαλείας στο οποίο θα μπορούσε να ενταχθεί το τοπικό βασικό περιγράμμα οδικής ασφαλείας. Μπορεί να αναλάβουν τη σχετική πρωτοβουλία και να υποδείξουν τα προβλήματα ή τις πιθανές βελτιώσεις στα θέματα της οδικής ασφαλείας
- οι οδηγοί έχουν επίσης τη δυνατότητα να εκμεταλλευθούν την ειδική πείρα που έχουν για τα προβλήματα και να πάρουν μέρος στις εργασίες με τη συμμετοχή του κοινού για τη βελτίωση των συστημάτων οδικής κυκλοφορίας, των σηματοδοτών και των σημάτων, την ενημέρωση του κοινού και την εκπαίδευση των νέων.

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΣΗΜΕΙΩΝ ΕΛΕΓΧΟΥ ΤΩΝ ΟΡΘΩΝ ΠΡΑΚΤΙΚΩΝ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΕΡΓΟΔΟΤΕΣ

- Καθορίστε εγγράφως την πολιτική ασφαλείας και τις οδηγίες προς τους οδηγούς σας και τους αυτοαπασχολούμενους οδηγούς που προλαμβάνετε.
- Προμηθεύστε ζώνη ασφαλείας για τον οδηγό και για κάθε επιβάτη που χρειάζεται να ταξιδέψει με το όχημα.
- Αγοράστε οχήματα που είναι εξοπλισμένα με τα καλύτερα εξαρτήματα ασφαλείας, στα οποία συγκαταλέγονται οι ζώνες των καθισμάτων και οι αερόσακοι, τα κικλιδώματα ασφαλείας πίσω από το κάθισμα του οδηγού, τα συστήματα πέδησης χωρίς εμπλοκή, οι συσκευές ασφαλούς φόρτωσης, ο εξοπλισμός εξάλειψης των τυφλών γωνιών κ.ο.κ.
- Θεσπίστε διαδικασίες για να διασφαλίσετε τη σωστή συντήρηση των οχημάτων σας.
- Καθορίστε ωράρια που παρέχουν στους οδηγούς αρκετό χρόνο για να συμμορφώνονται με τα όρια ταχύτητας και να αποφεύγουν την οδήγηση τις ώρες αιχμής. Εάν υπάρχουν ενσωματωμένες συσκευές περιορισμού της ταχύτητας, ελέγξτε αν δεν έχουν αχρηστευτεί.
- Λαμβάνετε υπόψη σας τις καιρικές και άλλες αντίθετες συνθήκες, όταν καθορίζετε το πρόγραμμα ωραρίων.
- Προσδιορίστε ασφαλείς διαδρομές κατά προτίμηση στους αυτοκινητοδρόμους.
- Παρακολουθείτε και ελέγχετε τις ώρες οδήγησης, εντός του πλαισίου των συνιστώμενων ορίων ασφαλείας και των απαιτούμενων νόμιμων συνθηκών.
- Οι εργασίες της φόρτωσης μπορεί να προκαλέσουν κόπωση. Εάν αυτό είναι δυνατόν, να χρησιμοποιείτε άλλο καταρτισμένο προσωπικό, εκτός των οδηγών, για τις εργασίες της εκφόρτωσης. Προγραμματίζετε περιόδους ανάπαυσης για τους οδηγούς από τους οποίους ζητείτε να φορτάνουν και να οδηγούν.
- Απασχολείτε τους κατάλληλους οδηγούς. Ελέγξτε το ιστορικό της άδειας οδήγησής τους. Ελέγξτε εάν είναι καινού για οδηγούς.
- Εξασφαλίστε ότι οι οδηγοί είναι εκπαιδευμένοι στα θέματα των ορθών πρακτικών οδήγησης, ελέγχοντας την ασφάλεια των οχημάτων, την ορθή χρήση των διατάξεων ασφαλείας των οχημάτων και την ασφαλή φόρτωση τους. Προγραμματίστε επιμορφωτικές δράσεις ανακίνησης και μέτρα τακτικής ενημέρωσης.
- Διαμορφώστε σαφή πολιτική για τον έλεγχο της χρήσης οινόπνευματων ποτών και τις περιπτώσεις κατάχρησης άλλων ουσιών.
- Μεριμνήστε για την κατάλληλη χρήση κινητών τηλεφωνικών συσκευών.
- Υιοθετήστε τα τοπικά βασικά περιγράμματα και κώδικες οδικής ασφαλείας, που θα αποτελέσουν μέρος του προγράμματος ασφαλείας σας. Συμβάλετε στην ανάπτυξη τους.
- Εάν απασχολείτε με συμβατική σχέση ιδιοκτήτες-οδηγούς έχετε τη δυνατότητα παρ' όλα αυτά να διευκρινίσετε τις προδιαγραφές για τη συντήρηση των οχημάτων, τις διατάξεις ασφαλείας, τη χρήση των ζωνών ασφαλείας, τα θέματα κατάρτισης και πείρας κ.ο.κ. Ο προγραμματισμός των ωρών οδήγησης, οι διαδρομές κλπ. καθώς και οι διαδικασίες ασφαλείας θα είναι συχνά άμεσα ή έμμεσα υπό τον έλεγχό σας.

⁽¹⁾ Σημείωση: στο παρόν δελτίο με τα πραγματικά στοιχεία δεν καλύπτονται οι απαιτήσεις για τη μεταφορά επικίνδυνων εμπορευμάτων.

⁽²⁾ CARE: Ευρωπαϊκή βάση δεδομένων για τα τροχαία ατυχήματα.

Οι οδηγοί των βαρέων φορτηγών οχημάτων είναι επίσης επαγγελματίες στα θέματα της οδικής ασφάλειας

Τα ατυχήματα που γίνονται με συμμετοχή βαρέων φορτηγών οχημάτων μπορεί να έχουν εξαιρετικά σοβαρές συνέπειες

Όντας επαγγελματίες οδηγοί, η δική σας ασφάλεια καθώς και η αντίστοιχη ασφάλεια των άλλων χρηστών της οδικής κυκλοφορίας εξαρτώνται συχνά από τη στάση και τη συμπεριφορά σας στο τιμόνι. Είστε επίσης υποχρεωμένοι να συνεργάζεστε με τον εργοδότη σας στα θέματα υγείας και ασφάλειας. Ο μακροπρόθεσμος στόχος είναι να εξαλειφθούν όλες οι πηγές σοβαρών και μοιραίων ατυχημάτων στις ευρωπαϊκές οδικές αρτηρίες. Καθώς είστε οδηγοί, καλείστε να διαδραματίσετε εξέχοντα ρόλο, ενεργώντας υπεύθυνα.

Ο υπεύθυνος επιμερισμός της χρήσης του οδικού δικτύου συνεπάγεται:

- την προκαταβολική διάγνωση της πιθανότητας να αντιμετωπίσετε επικίνδυνες καταστάσεις, ώστε να είστε σε θέση να αντιδράσετε κατάλληλα
- την ικανότητα να αντιδράσετε σωστά σε επισφαλείς συνθήκες ή όταν πράγματι συμβαίνουν τα ατυχήματα
- την υιοθέτηση μη επιθετικού, προσεκτικού τρόπου οδήγησης και την αντιμετώπιση των υπόλοιπων χρηστών της οδικής κυκλοφορίας με ευγένεια, σεβασμό και περίσκεψη, έστω και όταν οι άλλοι διαπράττουν σφάλματα.

Αυτές οι δεξιότητες από την πλευρά σας θα σας βοηθήσουν να εξασφαλίσετε τη δική σας ασφάλεια και να μειώσετε την καταπόνησή σας, αποδεικνύοντας τον επαγγελματισμό σας

© www.freepoto.com

Επιμελής και επαγγελματικός τρόπος οδήγησης

Λαμβάνετε υπόψη σας τα ζητήματα ασφαλείας, έστω και στο στάδιο του προγραμματισμού της διαδρομής σας. Όπου αυτό είναι δυνατόν, χρησιμοποιείτε τις λιγότερο κούραστικές και επικίνδυνες διαδρομές και κατά προτίμηση τους αυτοκινητόδρομους.

Όταν δεν σας είναι δυνατόν να αποφύγετε τη διέλευση από περιοχές με μεγάλο κυκλοφοριακό φόρτο, προσπαθήστε να αποφύγετε την οδήγηση τις ώρες της αιχμής, προγραμματίζοντας κατάλληλα τη χρονική στιγμή για διαλείμματα και τις περιόδους ανάπαυσής σας.

Τηρείτε τις αποστάσεις ασφαλείας πίσω από το προπορευόμενο όχημα. Προσαρμόστε την ταχύτητά σας στον επιβαλλόμενο βαθμό, για να προσαρμόζετε κατάλληλα στον τύπο των οδών, την πυκνότητα της οδικής κυκλοφορίας, την ορατότητα και τις καιρικές συνθήκες.

Στους αυτοκινητόδρομους, επισημαίνετε πάντοτε χρησιμοποιώντας τα σχετικά σήματα κάθε αλλαγή λωρίδας εκ των προτέρων, για να αποφευθούν οι εκπλήξεις για τους οδηγούς που ακολουθούν πίσω από σας. Εάν ο όγκος κυκλοφορίας είναι ανεπίσητος και έχετε την πρόθεση να αρχίσετε τον ελιγμό προσπέρασης που θα απαιτήσει πολύ χρόνο, προσπαθήστε να μην προβάλετε εμπόδια στους οδηγούς που έρχονται πίσω από εσάς, περιμένοντας για να προσπεράσετε, εάν αυτό είναι αναγκαίο.

Στις δευτερεύουσες οδικές αρτηρίες, επιτρέψτε να σας προπεράσουν οι οδηγοί ΙΧ οχημάτων, εάν έχουν οχηματιστεί μεγάλες ουρές.

Πρέπει να είστε σε ετοιμότητα για να αντιμετωπίσετε τους πιο ευάλωτους χρήστες της οδικής κυκλοφορίας ιδίως στις περιοχές αστικής δόμησης: πρόκειται για τους ποδηλάτες, τους πεζούς, τα παιδιά και τα ηλικιωμένα άτομα.

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΣΗΜΕΙΩΝ ΕΛΕΓΧΟΥ ΤΩΝ ΟΡΘΩΝ ΠΡΑΚΤΙΚΩΝ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΟΔΗΓΟΥΣ

- Ακολουθήστε τις οδηγίες ασφαλείας.
- Χρησιμοποιείτε τις ζώνες ασφαλείας ανά πάσα χρονική στιγμή. Οι υπόλοιποι εργαζόμενοι πρέπει να μεταφέρονται μόνον εάν υπάρχει ζώνη ασφαλείας για κάθε άτομο. Οδηγείτε πάντοτε τηρώντας τα όρια ασφαλείας. Μειώστε την ταχύτητά σας λαμβάνοντας υπόψη τις καιρικές συνθήκες.
- Μην εξακολουθήσετε την οδήγηση, εάν είστε κουρασμένοι. Πραγματοποιείτε τακτικά διαλείμματα. Βγείτε από το θάλαμο της οδήγησης και αναπνεύστε τον καθαρό αέρα. Μη χρησιμοποιείτε διεγερτικές ουσίες για να αντιμετωπίσετε την κόπωση.
- Συμμορφωθείτε πάντοτε με τις τοπικές συνθήκες ασφαλείας και ακολουθείτε τους επιβαλλόμενους όρους για το χρόνο οδήγησης.
- Προσαρμόζετε τη θέση καθίσματός σας κατά τρόπο ώστε στο βαθμό που αυτό είναι δυνατόν να κάθεται σε όρθια θέση, με αποτέλεσμα να χρησιμοποιείτε το υποστήριγμα της κεφαλής.
- Αυτό θα σας βοηθήσει να αποφύγετε το σύνδρομο του αυχενικού τραυματισμού στην περίπτωση επέλευσης ατυχημάτων.
- Εξοικειωθείτε με τις διαδικασίες συντήρησης του οχήματός σας και εξασφαλίστε ότι διατηρείται σε καλή κατάσταση χρήσης. Είναι τα παράθυρα και οι καθρέφτες καθαροί; Είναι τα λάστιχα, τα φρένα, το τιμόνι και τα φώτα σε καλή κατάσταση;
- Μην οδηγείτε υπό την επήρεια οινοπνευματωδών ποτών ή ναρκωτικών ή εάν έχετε πάρει οποιοδήποτε φάρμακο που θα μπορούσε να επηρεάσει τον τρόπο οδήγησής σας. Ακολουθήστε τις οδηγίες ασφαλείας των φαρμάκων και συμβουλευθείτε το γιατρό σας, εάν έχετε αμφιβολίες.
- Να έχετε υπόψη σας ότι το κάπνισμα, όταν οδηγείτε, μπορεί να σας προκαλέσει ζαλάδα από την εισπνοή του διοξειδίου του άνθρακα που εκτοπίζει το οξυγόνο στο θάλαμο οδήγησης και από το αυξημένο μονοξείδιο του άνθρακα στο αίμα του οδηγού.
- Μη χρησιμοποιείτε LPG ή θερμοκρασιακά σώματα ή συσκευές για το μαγείρεμα που χρησιμοποιούν άνθρακα στο θάλαμο οδήγησης, καθώς μπορεί να υπάρξει συγκέντρωση μονοξειδίου του άνθρακα με αποτέλεσμα την πρόκληση θανάτου.
- Χρησιμοποιείτε ασφαλείς πρακτικές για να κατεβείτε από το θάλαμο οδήγησης, ιδίως όταν οι συνθήκες ορατότητας μπορεί να είναι περιορισμένες ή οι μυνώνες των ποδιών σας κουρασμένες.
- Βεβαιωθείτε ότι το φορτίο σας είναι ισόρροπα κατανομημένο και κατάλληλα εξασφαλισμένο. Φροντίστε οι συνθήκες εργασίας με το ίδιο το φορτίο να είναι ασφαλείς, π.χ. για να αποφύγετε τον κίνδυνο το φορτίο να πέσει επάνω σας.
- Βεβαιωθείτε ότι δεν υπάρχουν ελεύθερα αντικείμενα στο θάλαμο οδήγησης τα οποία θα μπορούσαν να πετάξουν στον αέρα μόλις φρενάρετε και να προκαλέσουν τραυματισμούς.
- Οι συνοδηγοί οι οποίοι αναπαύονται στις κλίνες πρέπει να είναι προσδεδεδεμένοι.
- Εξασφαλίστε ότι η ορατότητά σας δεν παρεμποδίζεται από αιωρούμενα αντικείμενα ή αυτοκόλλητα κλπ. στα παράθυρα.
- Προσπαθήστε να αποφύγετε τη στάθμευση του οχήματός σας ή της ρυμούλκας σε θέσεις οι οποίες μπορεί να παρεμποδίσουν την κυκλοφορία ή την ορατότητα άλλων οδηγών ή πεζών. Μεριμνήστε ότι έχουν ληφθεί μέτρα για να αποφευχθεί το ενδεχόμενο μετακίνησης του οχήματός σας.
- Τρώτε τακτικά, υγιεινά γεύματα.

Για περαιτέρω πληροφορίες:

- Ιστοσελίδα του οργανισμού <http://osha.eu.int>. Η ιστοσελίδα του οργανισμού είναι διασυνδεδεμένη με τις ιστοσελίδες των κρατών μελών, στις οποίες θα βρείτε τις εθνικές ρυθμίσεις της νομοθεσίας, των κωδικών και τις κατευθυντήριες γραμμές που ισχύουν στα θέματα της επαγγελματικής υγείας και ασφαλείας.
- Για τους ευρωπαϊκούς κανονισμούς και οδηγίες μπορείτε να ανατρέξετε στη βάση δεδομένων Eurolex στην ιστοσελίδα <http://europa.eu.int/eur-lex/>. Οι οδηγίες δεν είναι άμεσα εφαρμοστέες. Υλοποιούνται στη νομοθεσία κάθε κράτους μέλους και εκτελούνται ανάλογα με το εκάστοτε νομικό τους καθεστώς. Όταν στις οδηγίες καθορίζονται οι ελάχιστες προδιαγραφές, τα κράτη μέλη έχουν τη δυνατότητα να επιβάλουν πρόσθετους όρους. Πολλά κράτη εκδίδουν βοηθητικές κατευθυντήριες γραμμές και κώδικες πρακτικής εφαρμογής.
- Γενική Διεύθυνση Ενέργειας και Μεταφορών της Ευρωπαϊκής Επιτροπής http://europa.eu.int/comm/dgs/energy_transport/index_en.html